

Γράμμα του Διευθυντή Σύνταξης

Η Εφαρμογή των Κατευθυντήριων Οδηγιών της Ευρωπαϊκής Καρδιολογικής Εταιρείας. Είναι Κυρίαρχα ένα Επιστημονικό, Πολιτικό ή Οικονομικό Θέμα;

ΠΑΝΟΣ Ε. ΒΑΡΔΑΣ

Καρδιολογική Κλινική, Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ηρακλείου

Είναι γενικά γνωστό ότι η Ευρωπαϊκή Καρδιολογική Εταιρεία (ESC) παράγει κάθε χρόνο ένα αριθμό καλογραμμένων κατευθυντήριων οδηγιών που καλύπτουν εκάστοτε σημαντικά μέρη της καρδιαγγειακής Ιατρικής.

Αναγνωρισμένοι ειδικοί στρατολογούνται για να διεκπεραιώσουν τη σημαντική αυτή αποστολή, δαπανώντας χρόνο και προσπάθεια ώστε να εφαρμοστεί ευρύτερα η βασιζόμενη σε αποδείξεις Ιατρική (evidence based medicine) στην ειδικότητα μας.

Η ESC προκειμένου να εκπαιδεύσει κατάλληλα τα μέλη της στις εκάστοτε νέες κατευθυντήριες οδηγίες πέρα από τα αρχικά και μάλλον εκτεταμένα κείμενα, παράγει συνοπτικές οδηγίες και εγχειρίδια τσέπης (rocket guidelines) ώστε τα νέα μηνύματα να περάσουν με περιληπτικό και σαφή τρόπο στους γιατρούς.

Παράλληλα ενθαρρύνει την εφαρμογή των οδηγιών συνεργαζόμενη με τις εθνικές καρδιολογικές εταιρείες στη μετάφραση των κειμένων και στην επιμόρφωση των εθνικών καρδιολογικών κοινοτήτων.

Αποτιμώντας όλη την προηγούμενη προσπάθεια της ESC, δεν μπορούμε παρά να αναγνωρίσουμε τον επαγγελματισμό της και την επιμονή στη σύνολη προσπάθεια συγγραφής και εφαρμογής των κατευθυντήριων οδηγιών.

Ταυτόχρονα όμως, αναγνωρίζεται ότι στην πλειοψηφία των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι κατευθυντήριες οδηγίες εφαρμόζονται σε ποσοστά που ποικίλλουν σημαντικά. Ενόητα προκύπτει το ερώτημα: Τι είναι αυτό που ορθώνεται ως κύριο εμπόδιο στην κατάλληλη εφαρμογή των κατευθυντήριων οδηγιών;

Είναι η έλλειψη γνώσης και κατάλληλης εκπαίδευσης; Είναι η έλλειψη πολιτικής βούλησης εκ μέρους των εθνικών κυβερνήσεων; ή είναι θέμα έλλειψης οικονομικών πόρων;

Εύκολα θα μπορούσε να απαντηθεί ότι όλα τα προηγούμενα συμβάλλουν, με ποσοστό που ποικίλλει από κράτος σε κράτος, στην προβληματική εφαρμογή των οδηγητήριων γραμμών.

Οπωσδήποτε όμως χρειάζεται να εστιάσουμε στις διαφορές και να εμβαθύνουμε στους λόγους αυτής της πραγματικότητας.

Είναι λοιπόν η ελλιπής εκπαίδευση που κυρίως συμβάλλει σ' ένα προβληματικό αποτέλεσμα εφαρμογής;

Αναμφίβολα, υπάρχει πρόβλημα πλημμελούς εκπαίδευσης και περιορισμένης γνώσης. Σημαντικός αριθμός καρδιολόγων, ίσως η πλειοψηφία, στις διάφορες Ευρωπαϊκές χώρες αγνοεί σημαντικά μέρη των κατευθυντήριων οδηγιών.

Χρειάζεται επομένως συνεχής και συστηματικά οργανωμένη εκπαίδευση των καρδιολόγων κάθε χώρας στις κατευθυντήριες οδηγίες από εκπαιδευτές με ικανότητα και πείρα που θα περάσουν τα κυριότερα μηνύματα στους εκπαιδευόμενους.

Χρειάζεται να γίνει ευρύτερα γνωστό ότι οι κατευθυντήριες οδηγίες αποδεδειγμένα συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας και της διάρκειας ζωής των ασθενών.

Χρειάζεται τέλος να αρθούν οι επιφυλάξεις των διστακτικών ή εκείνων των αντιρροησιών που δεν ορ-

θώνουν μία διαλεκτική διαφοροποίηση για την αξία των κατευθυντήριων οδηγιών, αλλά απλά εκφράζουν για πολλαπλούς λόγους στείρα δυσπιστία.

Είναι μήπως πολιτικό το θέμα της μη εφαρμογής;

Αναμφίβολα είναι και πολιτικό θέμα. Γενικότερα οι περισσότερες κυβερνήσεις των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης δίνουν προτεραιότητα στην περιοχολή των δαπανών για την υγεία και δυσανασχετούν μπροστά στις αυξημένες δαπάνες που συχνά συνεπάγεται η εφαρμογή των κατευθυντήριων οδηγιών.

Χρειάζεται ασφαλώς να επισημανθεί εδώ ότι πράγματι το κόστος από την εφαρμογή των κατευθυντήριων οδηγιών είναι συχνά δυσβάσταχτο για ένα σημαντικό αριθμό κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Είναι όμως επίσης ενδιαφέρον ότι πολύ συχνά οι πολιτικές των διαφόρων κυβερνήσεων είναι αδιάφορες και αποστασιοποιημένες από τις οδηγίες που ορίζονται από τις αντίστοιχες εθνικές καρδιολογικές εταιρείες και από τα προτεινόμενα εκ μέρους των, θεμάτων.

Τέλος, είναι μήπως το πρόβλημα κυρίως οικονομικό;

Είναι αλήθεια ότι το κόστος της πλήρους εφαρμογής των οδηγητήριων γραμμών συχνά ορθώνεται ως αξεπέραστο εμπόδιο για τις οικονομίες πολλών κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο χάρτης των οικονομιών στην Ευρώπη αναδεικνύει ουσιαστικές διαφορές, όπου χώρες με κατά κεφαλήν εισόδημα 70.000 € συνυπάρχουν με χώρες με κατά κεφαλήν εισόδημα 4.000 €.

Οι διαφορές αυτές καθιστούν ανεφάρμοστη τη σωστή εφαρμογή των κατευθυντήριων οδηγιών της Ευρωπαϊκής Καρδιολογικής Εταιρείας.

Ιεραρχώντας τις προηγούμενες τρεις παραμέτρους : εκπαίδευση, πολιτική και κόστος, προσωπικά πιστεύω ότι για χώρες με ένα κατά κεφαλήν εισόδημα λιγότερο των 25.000 €, κυρίαρχο στοιχείο μη εφαρμογής των κατευθυντήριων οδηγιών είναι το κόστος.

Στις πλουσιότερες χώρες χρειάζεται να αναζητήσουμε τις διαφορές εφαρμογής σε ένα συνδυασμό παραγόντων, όπως λ.χ. αυτό συμβαίνει με τις περιοχικές διαφορές μέσα στις ίδιες εύπορες χώρες.

Υπάρχει λοιπόν ελπίδα για βελτίωση;

Πιστεύω ναί. Η Ευρωπαϊκή Καρδιολογική Εταιρεία έχει ως στρατηγική της προτεραιότητα, όχι μόνο την ποιοτική παραγωγή κατευθυντήριων οδηγιών αλλά και τη σωστή εφαρμογή. Οι εθνικές εταιρείες δείχνουν ενδιαφέρον και αντίληψη σχετικά με την ανάγκη εφαρμογής τους.

Αυτό που χρειάζεται είναι η συστηματική και οργανωμένη συνεργασία των εθνικών εταιρειών με την Ευρωπαϊκή Καρδιολογική Εταιρεία και η αποτίμηση του αποτελέσματος σε ετήσια βάση.